proLékaře.cz | 21.11.2026

Pitva – pádný důvod setkávání soudních lékařů a orgánů činných v trestním řízení

Pitva je nezastupitelným úkonem sloužícím ke zjišťování příčiny smrti a jedním ze základních důkazních prostředků při objasňování okolností nejasných a podezřelých úmrtí a násilné trestné činnosti ke smrti vedoucí. Předpokladem správného porozumění pitevnímu nálezu a jeho odborné interpretaci ve prospěch úspěšného vyšetřování je bezprostřední komunikace mezi soudními lékaři, kteří pitvu provádějí, a orgány činnými v trestním řízení, které se okolnostmi úmrtí dotyčné osoby zabývají. Sdílení informací, poznatků a myšlenek, kterými obě strany disponují, a možnost položit otázku a získat na ni odpověď již v průběhu pitvy, je velmi cennou přidanou hodnotou, která umožní všem zúčastněným postřehnout možné skryté souvislosti a posunout se v úvahách správným směrem. Skutečnost, že tohoto potenciálu pitvy není z různých příčin orgány činnými v trestním řízení v mnoha případech podezřelých či násilných úmrtí využíváno, je promarněnou příležitostí. Telefonické informace a písemné nebo obrazové výstupy totiž touto možností disponují již pouze velmi omezeně.

Rozhovor s plk. Mgr. Jiřím Markovičem, emeritním vyšetřovatelem 1. oddělení vražd v Praze, nabízí pohled zkušeného kriminalisty na uvedenou problematiku.

Miroslav Šafr, Michaela Ublová, 11.9.2017, Prášily

Kdy jste se poprvé setkal se soudním lékařstvím?

Se soudním lékařstvím jsem se poprvé setkal v době, kdy jsem pracoval jako vyšetřovatel na Praze 10, a na pitevnu jsem se poprvé podíval, když mi bylo asi 28 let.

Jaké jste zažíval pocity, když jste byl u první pitvy?

Komu by se chtělo na pitevnu? Byl jsem tam tenkrát napůl nadelegovaný svým nadřízeným k případu nějaké mladé holky. Byl jsem takový klučina, který do té doby sice pár mrtvých těl už viděl, ale tohle bylo něco úplně jiného. Ale byl jsem patřičně zvědavý nebo, možná lépe řečeno, zvídavý, a tak jsem se tam tedy vypravil. A ta první návštěva na pitevně, ta první příležitost podnítila můj zájem o pitvu a o práci soudních lékařů. Chtěl jsem se prostě o tom oboru dozvědět mnohem víc.

Kteří soudní lékaři byli Vašimi prvními „učiteli"?

V první řadě to byl pan profesor Hájek. Ten člověk mě fascinoval svým přístupem ke svému oboru, ale i ke mně jako policistovi. Velmi mě překvapilo jeho chování ke mně, k člověkovi, který byl teprve začátečníkem, bažantem, já jsem z toho byl úplně rozzářený. Ukazoval mi a říkal: Pane kolego, jak jistě víte, tohle je jazylka, a jak vidíte, je zlomená… Pane kolego! A já ani netušil, co je jazylka. Pak mi ukazoval další orgány, ke všemu mi podal komentář. Takhle přede mnou předvedl celou pitvu a pořád mě oslovoval „pane kolego". To bylo neuvěřitelné. A i díky tomuhle super panu profesorovi, který se ke mně takhle choval, jsem se o pitvu začal zajímat víc. Dalším takovým váženým soudňařem byl pan profesor Tesař. Ten měl, kromě vážnosti, i velký smysl pro humor. Mockrát jsme se soudňaři na pitevně ve Studničkové zažili chvilky legrace, a když jsme se jednou zrovna něčemu smáli, přišel pan profesor Tesař a povídá: No pánové, snad troška důstojnosti by nevadila. Zachoval dekórum, ale když se na nás podíval, bylo mu vidět na očích, že by nejraději řval smíchy taky. A on se prostě otočil a odešel. To bylo vždy příjemné pohlazení.

Na které další soudňaře rád vzpomínáte?

Velmi rád vzpomínám na Přemka Klíra, s tím jsem zažil mnoho zajímavých případů a moc si ho vážím.

Vzpomenete si, kolikrát jste byl ve své praxi na pitevně?

Za svou kariéru jsem viděl hodně přes stovku pitev. A nebyly to přitom jenom ty nejzávažnější případy nebo vraždy, to vůbec ne. Jezdil jsem na podezřelá úmrtí, na podezřelé sebevraždy. Vždy, když to bylo nějakým způsobem i třeba jen trošku podezřelé, tam jsem chtěl být u pitvy. To dneska už mnoho policistů nedělá. Nedopustil jsem, aby se nějaké podezřelé úmrtí v mém rajónu řádně nevyšetřovalo, aby se u toho neudělala pořádná pitva. Byla to vlastně taková prevence toho, aby vznikly kauzy, jako byli třeba Stodolovi.

Bylo v době Vašich profesních začátků zvykem, aby policisti chodili na pitevnu?

Bylo to spíše něco ojedinělého. Můj šéf například na pitevnu chodit nechtěl, a tak, když bylo potřeba, tak tam někoho poslal. Díky tomu jsem se na pitevnu poprvé podíval i já, i když jsem byl ještě učeň. Postupem času jsem si ale začal obrovsky vážit, že na tu pitevnu můžu jít a na ten svůj případ se podívat. A když jsem pak začal dělat šéfa oddělení vražd, tak jsem tam chodil pravidelně, to prostě nepřicházelo v úvahu, abych u nějakého závažného případu nebyl. A učil jsem to i své podřízené. I díky tomu jsme ve své době měli v Praze šest až sedm roků bez neobjasněné vraždy, a to už o něčem vypovídá. Ještě bych chtěl říct, že je moc důležité, kdo z policajtů k té pitvě přijde. Měl by to být vyšetřovatel nebo někdo z kriminálky, kdo na té věci pracuje, nejlépe někdo, kdo byl na místě nálezu toho těla. Posílat na pitevnu někoho, kdo má zrovna nejmíň práce, ale nic o případu neví, nebo ani nikdy nepracoval na násilné trestné činnosti, je zbytečnost, a až bych řekl, že je to trestuhodné, protože co ten policajt na té pitevně asi zjistí, když o tom případu nic neví a nemá žádné zkušenosti? To je potom veškerá domluva marná, protože on neví, na co se má ptát.

V současnosti, pokud pomineme ty nejzávažnější případy, se spíše setkáváme s nechutí policistů být při pitvě a snahou řešit to telefonicky.

Myslím si, že je to obrovská chyba. Je to nedocenění významu informace, kterou můžu mít ihned, nevyužití možnosti zeptat se na to, co mě napadne při té pitvě. Myslím si, že tady chybí zkušenost velitelů a to, že neposílají začátečníky a mladé kolegy k pitvě. Jistě, ne všichni to snesou, ale ti, kteří vyšetřují případy úmrtí, by to měli dokázat.

proLékaře.cz | 21.11.2026

Jak by měla podle Vás vypadat komunikace mezi policistou a soudním lékařem?

Policie by měla se soudními lékaři komunikovat často, jezdit za nimi na pitevnu a přitom z nich vyždímat všechno, co jde. Já jsem neměl rád týden staré lékařské zprávy z pitevny nebo nějaké neúplné informace po telefonu. Pokud to bylo opravdu potřeba, já jsem s tím soudňařem chtěl vždy osobně mluvit a nejlépe být přímo u té pitvy, protože tam jsem se mohl ptát, tam mě napadala spousta věcí, které z lékařské zprávy vyčíst nejde. Je možné, že ten pachatel mohl být v takovéhle poloze, když ta střelná dučej probíhá takhle? Jakým nástrojem mohla být způsobena tahle bodná rána? Proč probíhá ta oděrka takhle? Mohl to udělat pravák? No přeci když mám možnost být u toho, když k tomu mám příležitost, proč bych teda na tu pitevnu nešel a nezeptal se na to okamžitě? A vím to nejméně o týden dřív, než tu zprávu dostanu písemně.

Kdo by v té komunikaci měl mít navrch?

Já si myslím, že všichni jsme normální člověci a že není důvod k nějaké nadřazenosti jednoho nad druhým. Obrovská výhoda je, když si ti člověci začnou rozumět, když začnou přemýšlet, co je vlastně účelem toho, aby se potkávali. Když jsou lidé schopni si sednout a vysvětlit si své názory a pohledy na věc bez emocí a šprajců, tak se vždy domluví, a je to zároveň to nejužitečnější, co může v dané chvíli být. Nikdo není nadřazený. Pokud se někdo cítí nadřazený, je hloupý. To, že někdo je policajt nebo že má někdo vystudovanou medicínu, není důvod pro to, aby měl pocit, že má právo mít navrch. Ani ke mně se pan profesor Hájek nechoval nadřazeně, natož já k němu. Soudní lékař by měl trošku chápat, že ten kluk z kriminálky samozřejmě nerozumí přesně tomu, co ten soudňař dělá a říká, že nedokáže ten soudnělékařský pohled v tom okamžiku hned pochopit. Policista by měl samozřejmě respektovat sdělení soudního lékaře a být dostatečně zvídavý, aby se něco naučil. Ale i ten soudňař by měl poslouchat toho policistu, protože ten se může ptát na takové věci, které soudní lékař nedokáže prostě zahlédnout. Je to skoro o takové symbióze. A myslím si, že je to taková, řekněme, frajeřina prostě dokázat přehlédnout nedostatky toho druhého, který se účastní. Ovšem pozor: Pokud se účastní! Je to frajeřina v tom, že já mu dám na vědomí, že je tam užitečný.

Jaký je Váš pohled na nařizování soudních pitev?

Nařízení soudní pitvy bylo vždycky na vyšetřovateli a tak by to mělo i zůstat, bez ohledu na to, co si myslí úředníci a nadřízení. Vyšetřovatel by se neměl řídit rozpočtem a neměl by počítat, kolik peněz může utratit a jestli si soudní pitvu vůbec může dovolit. V těch případech, kdy jsou podezřelé okolnosti, které ten vyšetřovatel může zjistit na místě činu a při dalším vyšetřování, nebo které mu nahlásí soudní lékař z pitevny, neměl by se rozmýšlet a soudní pitvu nařídit. Za mého působení na oddělení vražd se nikdy nestalo, že by mi nadřízený zakázal soudní pitvu. Měl řeči, že to stojí peníze, to ano, ale vždy jsem ho přesvědčil, že soudní pitva je jediným soustředěním důkazů, které obstojí před soudem, a vždy jsem si to své rozhodnutí ustál. To neplatilo samozřejmě jen pro vraždy, tam to bylo automatické. To ale platilo taky pro podezřelé sebevraždy nebo pro těla, která někdo našel třeba v lese nebo v parku, pro neznámé mrtvoly a řadu dalších, nebo prostě tam, kde byly nějaké podezřelé okolnosti. No, a když už mi volal soudní lékař, že se mu něco nezdá, tak to byl tak pádný argument, že jsem si nedovolil tu soudní pitvu nenařídit. A mockrát se mi to vyplatilo. Tak by to mělo přeci platit pořád. Pokud někdo nutí vyšetřovatele, aby nenařídil soudní pitvu, tak je na nejlepší cestě udělat z toho vyšetřovatele poslušného panáčka, který při dalším případu už nebude přemýšlet a tu pitvu radši nenařídí, aby neměl problémy. A to je špatně. Zdravý rozum především. Já si u té soudní pitvy taky můžu říct, co chci, aby ti soudňaři udělali za vyšetření, a mám potom v ruce znalecký posudek, kde mám napsáno, jak ta poranění vznikla, jestli to mohlo být tak, jak vypověděl pachatel, a mnoho dalšího. Kdežto když nenařídím soudní pitvu, nedozvím se prakticky nic.

Měl by policista „znát" toho svého soudňaře?

Samozřejmě. Pamatuji si na případ, kdy jsme jeli na Slovensko na Ružín vyšetřovat jednu z Hojerových vražd, konkrétně provádět rekonstrukci. Jednalo se o případ ženy, která byla vytažená z vody svázaná dráty do kozelce. A já tam říkám jednomu majorovi: Ale já bych chtěl, aby u té rekonstrukce byli soudňaři, kteří ji pitvali, protože oni ji rozvazovali, oni vědí, jak byla svázaná. A on mi povídá: Ale Jirko, to já nemůžu. Tak se ptám, proč, a on povídá: Protože já je neznám. A já na to: Vyšetřovatel vražd a nezná své soudní lékaře? A tak jsem si pro ty soudňaře do Košic zajel. Lidi zlatý, oba ti soudňaři mě skoro objímali a říkali: To se nám ještě nestalo. No, a to je o té komunikaci.

Jak velkou roli ve Vašem profesním i osobním životě sehráli soudní lékaři?

Neplatí to rozhodně o všech případech, které jsem řešil. Ale v řadě případů byla pro mě pitva, které jsem se zúčastnil, a názor nebo posudek soudního lékaře tím nejdůležitějším nebo dokonce rozhodujícím, díky čemu se podařilo případ vyřešit. A mezi soudňaři mám pořád řadu přátel a kamarádů.

Vaše životní krédo?

Každý rozumný člověk přeci ví, že hádat se o absolutních nesmyslech, a většinou se lidé hádají o absolutních hloupostech, je ztráta času. Co na to říct? Malé věci řešte ruky mávnutím.

Plk. Mgr. Jiří Markovič (1942) *– emeritní policejní vyšetřovatel a od roku 1986 vedoucí 1. oddělení vražd v Praze, podílející se na vyšetřování nejzávažnější násilné trestné činnosti (např. případů spartakiádního vraha Straky, kanibala Hojera, tzv. „orlických" vražd aj.).*

Prof. MUDr. Stanislav Hájek, DrSc. (1919-2007) *– český soudní lékař, univerzitní profesor soudního lékařství, v letech 1957-1986 přednosta Ústavu soudního lékařství Lékařské fakulty hygienické (nyní 3. lékařská fakulta) Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady v Praze.*

Prof. MUDr. Jaromír Tesař, DrSc. (1912-2004) *– český soudní lékař, univerzitní profesor soudního lékařství, v letech 1957-1983 přednosta Ústavu soudního lékařství Fakulty všeobecného lékařství (nyní 1. lékařská fakulta) Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.*

Doc. MUDr. Přemysl Klír, CSc. (1943) *– český soudní lékař, docent soudního lékařství Ústavu soudního lékařství Fakulty všeobecného lékařství (nyní 1. lékařská fakulta) Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, v letech 1987-2014 vedoucí Subkatedry soudního lékařství Institutu pro postgraduální vzdělávání ve zdravotnictví v Praze, v letech 1998-2010 předseda České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie.*

Studničkova *– hovorové označení Ústavu soudního lékařství a toxikologie 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (dříve Ústav soudního lékařství Fakulty všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze), sídlící ve Studničkově ulici č.p. 4.*